

ved de nu bestaaende Skorstene, forsaavidt det kan ske uden Ombygning. Naar vedkommende Fabriksskorstens Eier ved sin Murmester kan godtgjøre, at der dertil vil udfordres en Ombygning, da har han altsaa Lov til at beholde Skorstenen, som den er. Men disse Skorstene ere nu virkelig en stor Ulempe. De ærede Medlemmer, som ikke bo her i Byen og navnlig ikke i Nærheden af større Brænderier eller af Dampmaskiner, der ledes ud til forskjelligt Brug, have ingen Forestilling om, til hvilken Ulempe disse Skorstene ere for de Omboende, og hvorledes det fine Rullstøv fra dem regner ind af alle Åbninger og lægger sig i tykke Lag i Bindueskarmene o. s. v., uagtet Binduerne ere lukkede, hvorledes det, kort sagt, ikke blot tilsmudser de omliggende Bærelser, men ogsaa er til stort Besvær for Aandedrættet og for Sund og frisk Luft. Men jeg skjønner nu ikke, at der ved at gjøre Skorstenen højere opnaas Andet, end at man bliver fri for selve Røgen, medens derimod Rullstøvet selv kun føres udover en videre Strækning. Jeg tror derfor, at man bør gaa et Skridt videre end § 50 og paalægge alle Eiere af saadanne Skorstene at indføre røgførtærende Indretninger. Dette vil vistnok bevirke en Udgift for dem — jeg har ingen Forestilling om, hvor stor denne vil blive — men det vil tillige bevirke en Fordel for den, idet de derved faa mere Nytte af Barmerne paa Nibstederne end ellers; der gaar nemlig endel Barmer til Spilde med den tykke Røg, og den kan anvendes med Fordel til Maskinernes Opvarmning.

Jeg skal endnu kun berøre et enkelt Punkt i Lovforslaget, og det er sammes § 64 eller Spørgsmaalet om Kostaldene her i Kjøbenhavn. Jeg har stor Tvivl om, hvorvidt det er rigtig overhovedet at taale disse Stalde her længere. Forholdene her i Kjøbenhavn ere nemlig saaledes beskafte, at det maa anses som uundgåeligt, at Kostaldene forpøste Luften i de Gaardsrum, i hvilke de ere anbragte, og det ikke blot ved selve Uddunstningerne fra Stalden, men endnu mere ved Gjødningeskulerens Uddunstninger, idet Køerne her væsentligt fodres med Mælk, og Kulerne som en Følge deraf uddunste stærkere end lignende Kuler paa Landet. En Kule til Røvgjødning her i Byen,

der tidt er anbragt mellem høje Bygninger, gjør i Virkeligheden Bærelserne ud til en saadan Gaard, om ikke ubeboelige, saa dog i ethvert Fald langtfra sunde. Hertil kommer endnu et særligt Moment. Saavidt jeg veed, er det oplyst, at, naar Køerne, hvad de meget ofte gjøre, lide af Kjerfellsygdomme og af Tuberkler, da er deres Mælk meget usund. Men saadanne Køer kjøbes nu netop fornemlig ofte til Brænderierne, idet de godt kunne trives der. Under Forholdene paa Landet vil Sygdommen let udvikle sig, men i de Brænderier, som staa i Forbindelse med Køhold, og hvor Køerne fodres med Mælk, der kunne saadanne Køer leve længe, og altsaa kan deres Mælk faa Velthæd til at forgifte en Mængde Mennesker og at udvikle Kjerfellsygdomme og Brystsygdomme i en vid Kred. Det er muligt, at denne Virknings Indvirkning ikke er saa bevist, som den maasse burde være, men allerede naar der blot er Sandsynlighed for, at der holdes endel usunde Køer i Brændevinsbrænderistaldene heri Kjøbenhavn, synes dette mig at indeholde en Grund mere til at forbyde en Besiddelse, der her i Byen uundgaelig vil medføre et stort Evineri. Som det er oplyst ved de Undersøgelser, der i sidste Sommer have fundet Sted i en af Byens mest usunde, ja, jeg kan gjerne sige pestbefængte Gader, nemlig Peder-madsengang, er det navnlig et Køhold paa nogle og tyve Køer, der egentlig har forpøstet Gaden. Det vilde naturligvis dog være en haard Forholdsregel, hvis man strax vilde paahyde, at Køholdene her i Byen pludselig skulde ophæves, og man maatte altsaa give et Par Mars Frist til at overveie, hvorledes man fremtidig kunde anvende de Lokaler, som det saaledes blev forbudt at anvende til Køhold. Men at det skulde medføre nogen Ulempe for Kjøbenhavns Vedkommende at forbyde Køhold indenfor Søerne eller indenfor de nuværende Boldgader, det tror jeg paa ingen Maade. Saalænge der her i Byen betales 6 β for en Pot Mælk, er det en saa indbringende Besiddelse at producere Mælk, at Landboerne omkring Byen meget gjerne ville paatage sig dens Forshning dermed. Der er jo desuden Intet i Veien for, at der paa Proerne, hvor Besbyggelsen endnu er mindre tæt, fremdeles kan